

PIEŅEMTIE TEKSTI

P9_TA(2022)0374

Solidaritāte ar Ukrainu kultūras jautājumos un kopīgas ārkārtas reakcijas mehānisms, ar kuru nodrošina kultūras atdzimšanu Eiropā

Eiropas Parlamenta 2022. gada 20. oktobra rezolūcija par solidaritāti ar Ukrainu kultūras jautājumos un kopīgas ārkārtas reakcijas mehānismu, ar kuru nodrošina kultūras atdzimšanu Eiropā (2022/2759(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 167. pantu,
- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību, it īpaši tā preambulu, 5. pantu un Protokolu Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas preambulu,
- ņemot vērā 2022. gada 1. marta rezolūciju par Krievijas agresiju pret Ukrainu¹,
- ņemot vērā 2022. gada 8. jūnija ieteikumu Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos par ES ārpolitiku un drošības un aizsardzības politiku pēc Krievijas agresijas kara pret Ukrainu²,
- ņemot vērā Parlamenta vadošo politiķu 2022. gada 16. un 24. februāra paziņojumus par Ukrainu,
- ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 17. septembra rezolūciju par Eiropas kultūras atveseļošanu³,
- ņemot vērā 2021. gada 20. oktobra rezolūciju par mākslinieku situāciju un kultūras nozares atveseļošanu ES⁴,
- ņemot vērā Padomes 2021. gada 18. maija secinājumus par kultūras un radošo nozaru atveseļošanu, noturību un ilgtspēju,

¹ OV C 125, 18.3.2022., 2. lpp.

² Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0235.

³ OV C 385, 22.9.2021., 152. lpp.

⁴ OV C 184, 5.5.2022., 88. lpp.

- ņemot vērā jautājumu Komisijai par solidaritāti ar Ukrainu kultūras jautājumos un kopīgas ārkārtas reakcijas mehānismu, ar kuru nodrošina kultūras atdzimšanu Eiropā (O-000030/2022 – B9-0026/2022),
 - ņemot vērā Reglamenta 136. panta 5. punktu un 132. panta 2. punktu,
 - ņemot vērā Kultūras un izglītības komitejas rezolūcijas priekšlikumu,
- A. tā kā Krievijas karš pret Ukrainu ir mēģinājums izskaust suverēnas nācijas identitāti un kultūru, cita starpā veicot stratēģisku un mērķtiecīgu kultūras mantojuma objektu iznīcināšanu¹, ir kara noziegums saskaņā ar 1954. gada Hāgas konvenciju², kuru parakstījušas abas valstis;
- B. tā kā uzbrukums Ukrainai ir arī uzbrukums mūsu kopīgajai Eiropas identitātei, mūsu vērtībām un dzīvesveidam, ko raksturo atvērta sabiedrība, kuras pamatā ir demokrātija, cilvēktiesību ievērošana, cieņa, tiesiskums un kultūras daudzveidība; tā kā ārkārtīgi postošās sekas ir jūtamas miljoniem cilvēku visā pasaulē kā cilvēku bojāeja, pārtikas trūkums, globālās energoapgādes samazināšanās un inflācijas un migrācijas plūsmu palielināšanās; tā kā Krievija šīs iecerētās sekas izmanto kā politiskus un stratēģiskus draudus;
- C. tā kā Krievijas iebrukums Ukrainā apdraud arī māksliniekus un kultūras darbiniekus, žurnālistus un akadēmisko aprindu pārstāvjus, jo izplata baiļu un neticības gaisotni un tādējādi kaitē mākslas brīvībai, kvalitatīvām ziņām, mediju neatkarībai un piekļuvei informācijai, akadēmiskajai brīvībai un vārda brīvībai plašākā nozīmē;
- D. tā kā kultūras mantojuma nelikumīga iznīcināšana un kultūras priekšmetu un artefaktu izlaupišana un kontrabanda ir nopietns drauds visu ukraiņu un valstī dzīvojošo minoritāšu identitātei un traucēs pēckonflikta nacionālo izlīgumu;
- E. tā kā Covid-19 pandēmijas plašās sekas būtiski ietekmēja visus mūsu dzīves un darbības vides aspektus, jo īpaši visu kultūras ekosistēmu, kurā jau tāpat vērojamas nestabilas organizatoriskās un finanšu struktūras un bieži vien nestabili darba apstākļi, kā arī mākslinieciskās izpausmes brīvības apdraudējumi; tā kā kultūras un radošās nozares un industrijas (KRNI) joprojām nav pilnībā atguvušās no Covid-19 krīzes;
- F. tā kā šīs lielās krīzes ir ne tikai apdraudējušas Savienības stratēģisko autonomiju, bet arī atklājušas tās lielo potenciālu veidot spēcīgu piederības sajūtu Eiropai, kopīgi reaģēt uz neatliekamām vajadzībām un konsolidēt atbalstu Eiropas integrācijai;
- G. tā kā kultūra joprojām ir svarīgs iedzīvotāju savstarpējās sapratnes un miera uzturēšanas faktors,

¹ Līdz 2022. gada 21. septembrim *UNESCO* bija konstatējis, ka laikposmā kopš 2022. gada 24. februāra ir nodarīti bojājumi 81 reliģiskam objektam, 13 muzejiem, 38 vēsturiskām ēkām, 35 ēkām, kas paredzētas kultūras pasākumiem, 17 pieminekļiem un 10 bibliotēkām. <https://www.unesco.org/en/articles/damaged-cultural-sites-ukraine-verified-unesco>

² Sk. Starptautiskās Krimināltiesas Romas statūtu 8. panta 2. punkta b) apakšpunkta ix) daļu.

Atbalsta Ukrainas kultūras ekosistēmai un solidaritātes stiprināšana

1. atzinīgi vērtē ES un tās dalībvalstu vispārējo stingro atbalstu Ukrainas KRNI un to, ka Komisija, valdības, nevalstiskās organizācijas (NVO) un pilsoniskā sabiedrība spēja ātri piesaistīt finanšu instrumentus, lai atbalstītu māksliniekus un kultūras jomas profesionāļus, kuri bēg no kara, to valstu kultūras organizācijas, kuras uzņem Ukrainas bēgļus, kā arī kultūras mantojuma aizsardzību; jo īpaši atzinīgi vērtē tādas ātras reaģēšanas iniciatīvas kā Solidaritātes kultūras fonds Ukrainai;
2. pauž patiesu solidaritāti ar izpildītājiem, māksliniekiem, radītājiem, autoriem, izdevējiem, to uzņēmumiem un visiem pārējiem kultūras darbiniekiem un darbu radītājiem, tostarp kultūras amatieriem, jo mākslai un kultūrai būs būtiska nozīme Ukrainas atveseļošanā un atjaunošanā; īpaši atzinīgi vērtē to Ukrainas mākslinieku un autoru rīcību, kuri ar savu mākslu ir pauduši pretestību Krievijas iebrukumam;
3. aicina Komisiju un dalībvalstis iekļaut kultūras un kultūras mantojuma nozaru ārkārtas vajadzības ES humānā atbalsta Ukrainai tvērumā; pauž stingru pārliecību, ka saskaņā ar Eiropadomes 2022. gada 23. jūnija vēsturisko lēmumu piešķirt Ukrainai ES kandidātvalsts statusu ir jāpiešķir arī īpašs atbalsts no topošā Ukrainas trasta fonda, ko valstu un valdību vadītāji apstiprināja Eiropadomes 2022. gada 24. un 25. marta secinājumos;
4. mudina ES piedāvāt mērķtiecīgu atbalstu Ukrainas kultūras darbiniekiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, NVO, vietējiem kultūras pasākumiem, universitātēm un pilsoniskajai sabiedrībai to centienos izstrādāt un attīstīt valsts atjaunošanas un atveseļošanas ceļvedi;
5. uzskata, ka ES būtu jāsniedz atbalsts Ukrainas iestādēm, jo īpaši vietējā un reģionālā līmenī, kā arī pilsoniskajai sabiedrībai kā konstruktīvam partnerim valsts atjaunošanā un jo īpaši kultūras objektu atjaunošanā; šajā sakarībā uzsver, ka ES būtu jāmudina rekonstrukcijas procesā iesaistītās personas apsvērt iespēju piemērot visaugstākos kvalitātes standartus; atzīst, ka jaunajam Eiropas “Bauhaus” ir potenciāls veicināt pēckara atjaunošanu, iesaistot Ukrainas KRNI;
6. uzskata, ka īpaša uzmanība jāpievērš Ukrainā esošajiem kultūras un vēsturiskajiem darbiem un valsts kultūras mantojuma aizsardzībai; apstiprina Eiropas Savienības vēlmi piedalīties mākslas darbu un kultūras mantojuma saglabāšanā, izmantojot visus juridiskos instrumentus, ko izmanto kultūras mantojuma aizsardzībai un nelikumīgas tirdzniecības vai eksporta kara laikā nepieļaušanai;
7. uzsver, ka Ukraina ir steidzami jāatbalsta centienos rūpīgi dokumentēt visus uzbrukumus kultūras mantojumam, jo īpaši tos uzbrukumus, kas ir iespējami kara noziegumi un veikti pret kultūras mantojumu, kuru aizsargā starptautiskās konvencijas; atgādina, ka papildus pieminekļu un artefaktu fiziskai aizsardzībai ES būtu jāstiprina atbalsts kultūras mantojuma digitalizācijai un digitālai dokumentēšanai;
8. uzskata, ka nekāds finansiāls atbalsts Ukrainai kultūras jomā nedrīkst apdraudēt finansējumu, kas piešķirts Eiropas Savienības KRNI ar programmas “Radošā Eiropa” starpniecību;

Atbalsts visas ES kultūras ekosistēmas noturībai un atveseļošanai pēc krīzes

9. aicina Komisiju un dalībvalstis pievērst uzmanību kultūrai visās galvenajās ES politikas jomās un prioritātēs, piemēram, klimata politikā, digitālajā pārveidē, ekonomikas atveseļošanā un starptautiskajās attiecībās; aicina Komisiju turpināt izmantot KRNI daudzdimensionālo potenciālu sabiedrības un iedzīvotāju labklājībai Eiropā un proaktīvi veicināt sabiedrisko kultūras diskursu, lai sabiedriskās domas veidošanā iesaistītu pēc iespējas vairāk cilvēku un veicinātu starptautisko sadarbību kultūras jomā;
10. uzsver, ka ir jāatbalsta un jākoordinē darbības visos pārvaldības līmeņos un ar publiskā un privātā sektora ieinteresētajām personām, tostarp pilsonisko sabiedrību un filantropiem, un šīm darbībām jāietver mērķtiecīgs atbalsts radošām, kultūras un kultūras mantojuma ekosistēmām un taisnīgu darba apstākļu nodrošināšanai tajās strādājošajiem;
11. mudina Komisiju un dalībvalstis palielināt inovācijas spējas attiecībā uz sadarbību un publiskā un privātā sektora partnerībām, lai palielinātu noturību pret turpmākām krīzēm, kas skar KRNI; šajā sakarībā mudina Komisiju un dalībvalstis turpināt veicināt KRNI digitalizāciju un nodrošināt plašu digitālo piekļuvi mākslas un kultūras jaunradei;
12. aicina Komisiju izpētīt iespēju izveidot ES ārkārtas reaģēšanas un atveseļošanas mehānismu, kurš būtu īpaši paredzēts kultūras, kultūras mantojuma un radošajām ekosistēmām un kura pamatā būtu daudzu ieinteresēto personu pieeja, vai darboties tajā kā partnerim; aicina Komisiju ierosināt šāda mehānisma juridisko un nodokļu satvaru un izveidot sarakstu, kas ietvertu stratēģiskos partnerus no visām attiecīgajām publiskā vai privātā sektora nozarēm, kā arī filantropiskas partnerības modeļus, pilnībā ievērojot papildināmības principu, ar mērķi nodrošināt resursu stratēģisku apvienošanu un tādējādi stiprināt publisko finansējumu un optimizēt atbalstu KRNI;
 - o
 - o o
13. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.